

Betænkning

over

I. forslag til lov om ændring af lov om folkepension.
(Forhøjelse af grundbeløb m. v.),

II. forslag til lov om ændring af lov om invalidepension m. v.
(Forhøjelse af ydelser),

III. forslag til lov om ændring af lov om pension og hjælp til enker m. fl.
(Forhøjelse af grundbeløb og pensionstillæg) og

IV. forslag til lov om ændring af lov om omsorg for invalidepensionister
og folkepensionister.
(Forhøjelse af beløb til personlige fornødenheder m. v.).

(Afgivet af socialudvalget den 19. februar 1974).

Udvalget, der har behandlet lovforslagene i 3 møder, har haft 1 samråd med socialministeren, som tillige har besvaret skriftligt stillede spørgsmål. Udvalget har endvidere modtaget skriftlig henvendelse fra Folkepensionistforeningernes og Invalideorganisationernes Kontaktudvalg.

Ad I. forslag til lov om ændring af lov om folkepension. (Forhøjelse af grundbeløb m. v.).

Socialministeren har stillet ændringsforslagene nr. 2-3 og 5-6, hvorefter den særlige ydelse, som i henhold til lov nr. 338 af 15. juni 1973 udbetales til folke-, invalide- og enkepensionister, indregnes i grundbeløbet. Den særlige ydelse var begrundet i stigningen i forbrugerpriserne på mejeriprodukter.

Socialministeren har endvidere stillet ændringsforslagene nr. 1 og 4 vedrørende fastsættelse af det årlige omberegningstidspunkt for folkepensionen, hvorom der nærmere henvises til de bemærkninger, som ledsager ændringsforslagene.

Udvalget ønsker at fremhæve pensionisternes mulighed for, jvf. gældende lovs

§ 23, stk. 1, til enhver tid at forlange omberegning af pensionen, hvilket vil være en fordel for pensionisterne i de tilfælde, hvor omberegning som følge af varig nedgang i indtægten vil føre til en højere pension. Udvalget anmoder socialministeren om at foranledige, at denne mulighed på passende måde kommer til pensionisternes kendskab.

Et flertal (socialdemokratiets, venstres, centrum-demokraternes, kristeligt folkepartis og socialistisk folkepartis medlemmer af udvalget) indstiller lovforslaget til *vedtagelse* med de af socialministeren stillede ændringsforslag nr. 1-6.

Et mindretal (det radikale venstres, det konservative folkepartis, fremskridtspartiets og Danmarks retsforbunds medlemmer af udvalget) kan ikke stemme for ændringsforslagene nr. 2-3 og 5-6, som socialministeren har fremsat uden nogen form for begrundelse. Mindretallet finder derimod, at den af ministeren i fremsættelsestalen givne begrundelse for ikke at opretholde denne særlige ydelse er rigtig. Ydelsen blev gen-

nemført som følge af de ekstraordinære prisstigninger på mejeriprodukter, som fremkom i begyndelsen af 1973, men disse forbrugerpriser er nu nedbragt ved den pr. 7. november 1973 foretagne almindelige nedsettelse af priserne på mejeriprodukter. At opretholde den særlige ydelse er derfor at give dobbelt dækning.

Ad II. forslag til lov om ændring af lov om invalidepension m. v. (Forhøjelse af ydelser).

Socialministeren har stillet ændringsforslagene nr. 2-3 og 5-6 om forhøjelsen af ydelser og nr. 1 og 4 om omberegningstidspunktet, hvorom der henvises til det under Ad I. anførte.

Et *flertal* (socialdemokratiets, venstres, centrum-demokraternes, kristeligt folkepartis og socialistisk folkepartis medlemmer af udvalget) indstiller lovforslaget til *vedtagelse* med de af socialministeren stillede ændringsforslag nr. 1-6.

Et *mindretal* (det radikale venstres, det konservative folkepartis, fremskridtspartiets og Danmarks retsforbunds medlemmer af udvalget) henviser, for så vidt angår ændringsforslagene nr. 2-3 og 5-6, til sin ovenstående udtalelse.

Ad III. forslag til lov om ændring af lov om pension og hjælp til enker m. fl. (Forhøjelse af grundbeløb og pensionstillæg).

Socialministeren har stillet ændringsforslagene nr. 2 og 4 om forhøjelsen af grundbeløb og nr. 1 og 3 om omberegningstidspunktet, hvorom der henvises til det under Ad I. anførte.

Et *flertal* (socialdemokratiets, venstres, centrum-demokraternes, kristeligt folkepartis og socialistisk folkepartis medlemmer af udvalget) indstiller lovforslaget til *vedtagelse* med de af socialministeren stillede ændringsforslag nr. 1-4.

Et *mindretal* (det radikale venstres, det konservative folkepartis, fremskridtspartiets og Danmarks retsforbunds medlemmer af udvalget) henviser, for så vidt angår ændringsforslagene nr. 2 og 4, til sin ovenstående udtalelse.

Ad IV. forslag til lov om ændring af lov om omsorg for invalidepensionister og folkepensionister. (Forhøjelse af beløb til personlige fornødenheder m. v.).

Udvalget indstiller lovforslaget til *vedtagelse* uændret.

Ændringsforslag

til

I. forslag til lov om ændring af lov om folkepension. (Forhøjelse af grundbeløb m. v.).

Af socialministeren, tiltrådt af udvalget:

Til titlen.

1) Undertitlen affattes således:

„(Forhøjelse af grundbeløb m. v. og fastsættelse af det årlige omberegningstidspunkt).“

Af socialministeren, tiltrådt af et *flertal* (Eva Gredal (S), Inge Fischer Møller (S), Bertel Pedersen (S), Tastesen (S), Brixtofte (V), Peter Holst (V), Birgit Fjelde (CD), Inge Krogh (KrF) og Ebba Strange (SF)):

Til § 1.

2) I nr. 1 ændres „9.768 kr.“ til: „9.804 kr.“ og „7.464 kr.“ til: „7.536 kr.“.

3) I nr. 3 ændres „7.200 kr.“ til: „7.308 kr.“

Af socialministeren, tiltrådt af udvalget:

4) Efter nr. 3 indsættes som nr. 01:

„01. I § 23 indsættes før *stk. 1* som nyt stykke:

„Regulering af pensionen, herunder pensionstillæg, ægteskabstillæg og hustrutillæg, på grundlag af det foregående kalenderårs indtægt sker hver 1. oktober med virkning fra denne dato.“

Stk. 1-3 bliver herefter stk. 2-4.“

Af socialministeren, tiltrådt af *flertallet* under nr. 2:

Til § 2.

5) I nr. 1 ændres „9.768 kr.“ til: „9.804 kr.“, „9.840 kr.“ til: „9.876 kr.“, „7.464 kr.“ til: „7.536 kr.“ og „7.548 kr.“ til: „7.608 kr.“.

6) I nr. 3 ændres „7.200 kr.“ til: „7.308 kr.“ og „7.320 kr.“ til: „7.404 kr.“.

Bemærkninger.

Til nr. 1.

Ændringsforslaget er redaktionelt og en følge af ændringsforslag nr. 4.

Til nr. 2-3 og 5-6.

Ændringsforslagene medfører, at den særlige ydelse, som folketaget ved 3. behandling den 8. juni 1973 (lov nr. 338 af 15. juni 1973) vedtog skulle ydes til folke-, invalide- og enkepensionister, indregnes i grundbeløbene. Merudgifterne vil beløbe sig til ca. 38 mill. kr.

Til nr. 4.

Ændringsforslaget samt de tilsvarende ændringsforslag, som er stillet nedenfor, medfører, at den årlige omberegning af de sociale pensioner på grundlag af det foregående kalenderårs indtægt fastsættes til 1. oktober.

Det fremgår af bestemmelserne i folkepensionslovens § 5, nr. 1 a, invalidepensionslovens § 6, nr. 1 a, og enkepensionslovens § 4, stk. 1, nr. 1 a, at grundbeløbet for beregning af pensionen er det foregående kalenderårs indtægt. Pensionslovene indeholder ikke nærmere regler om, på hvilket tidspunkt den årlige omberegning på grundlag af det foregående års indtægt skal finde sted. Derimod indeholder pensionslovene regler, hvorefter der ud over den årlige omberegning skal ske omberegning af pensionen, hvis en pensionists indtægt forøges eller nedsættes mere end rent midlertidigt.

Det har i mange år været en af socialministeriet anerkendt praksis, at kommunerne foretager den årlige omberegning pr. 1. april, således at denne omberegning har fået virkning samtidig med en eventuel pristalsregulering pr. 1. april.

I de seneste år har imidlertid kun ca. $\frac{1}{4}$ af landets kommuner foretaget indtægtsregulering pr. 1. april, og reguleringen er for de fleste af disse kommuners vedkommende foretaget på et usikkert indtægtsgrundlag, idet pensionisternes selvangivelser endnu ikke har været færdigbehandlet og godkendt på dette tidspunkt. Ca. $\frac{1}{4}$ af kommunerne har indtægtsreguleret pr. 1. juli eller senere med tilbageregulering til 1. april, medens de øvrige kommuner har reguleret i tiden

1. juli—30. november uden arbejdsmæssigt at have set sig i stand til at foretage tilbageregulering.

Baggrunden for denne udvikling er bl.a. omlægning af skattesystemet, databehandling af indtægtsoplysningerne og den i efteråret 1972 vedtagne ændring af ligningsloven, hvorved fristen for indgivelse af selvangivelse er udskudt til 15. februar.

Folketingets ombudsmand har over for socialministeriet udtalt, at spørgsmålet om det årlige omberegningstidspunkt er af en sådan betydning for pensionisternes retsstilling, at principielle retlige hensyn taler for, at det er nærmere lovreguleret.

Socialministeriets arbejdsgruppe om dobbeltadministration har afgivet en rapport i november 1973, hvori det foreslås, at spørgsmålet straks tages op til overvejelse.

Det forhold, at pensionisterne behandles forskelligt fra kommune til kommune, må anses for klart utilfredsstillende. En lovmæssig fastsættelse af omberegningstidspunktet i overensstemmelse med tidligere praksis til 1. april med virkning fra samme dato vil på grund af de af en sådan ordning nødvendiggjorte efterreguleringer af pensionerne medføre en betydelig belastning af de kommunale administrationer.

Spørgsmålet har været forelagt for Kommunernes Landsforening og Socialinspektørforeningen, der finder, at den bedste løsning er at fastsætte 1. oktober som omberegningstidspunkt uden tilbageregulering. I så fald vil omberegningerne få virkning samtidig med boligsikringsydelseernes årlige regulering og samtidig med den ene af de to halvårslige pristalsreguleringer af pensionerne. Regningen er enig i, at denne løsning af spørgsmålet er den mest hensigtsmæssige.

En undersøgelse, foretaget i Odense kommune, viser, at omberegning af pensionerne i op- eller nedadgående retning på grundlag af foregående kalenderårs indtægt sker for ca. 14 pct. af pensionisterne, men at det for pensionisterne som helhed betragtet vil være en økonomisk fordel — og dermed en merudgift for staten — at fastsætte omberegningstidspunktet til 1. oktober. Efter de i socialministeriet foretagne beregninger, der grunder sig på erfaringerne i Odense kommune, kan den årlige merudgift for staten ved at fastsætte 1. oktober som omberegningstidspunkt anslås til 2 mill. kr.

Folkepensionistforeningernes og Invalideorganisationernes Kontaktudvalg, med hvem spørgsmålet har været drøftet, har ikke haft indvendinger imod forslaget.

Ændringsforslag til

II. forslag til lov om ændring af lov om invalidpension m. v. (Forhøjelse af ydelser).

Af *socialministeren*, tiltrådt af *udvalget*:

Til titlen.

1) Undertitlen affattes således:

„(Forhøjelse af ydelser og fastsættelse af det årlige omberegningstidspunkt).“

Til § 1.

Af *socialministeren*, tiltrådt af et *flertal* (Eva Gredal (S), Inge Fischer Møller (S), Bertel Pedersen (S), Tastesen (S), Brixtofte (V), Peter Holst (V), Birgit Fjelde (CD), Inge Krogh (KrF) og Ebba Strange (SF)):

2) I nr. 1 ændres „9.768 kr.“ til: „9.804 kr.“, „4.884 kr.“ til: „4.908 kr.“, „7.464 kr.“ til: „7.536 kr.“ og „3.732 kr.“ til: „3.768 kr.“.

3) I nr. 6 ændres „7.200 kr.“ til: „7.308 kr.“ og „8.400 kr.“ til: „8.484 kr.“.

Af *socialministeren*, tiltrådt af *udvalget*:

4) Efter nr. 7 indsættes som nr. 01:

„01. I § 28 indsættes før *stk. 1* som nyt stykke:

„Regulering af pensionen, herunder pensionstillæg, ægteskabstillæg og hustrutillæg, på grundlag af det foregående kalenderårs indtægt sker hver 1. oktober med virkning fra denne dato.“

Stk. 1-3 bliver herefter stk. 2-4.“

Af *socialministeren*, tiltrådt af *flertallet under nr. 2*:

Til § 2.

5) I nr. 1 ændres „9.768 kr.“ til: „9.804 kr.“, „9.840 kr.“ til: „9.876 kr.“, „4.884 kr.“ til: „4.908 kr.“, „4.920 kr.“ til: „4.932 kr.“, „7.464 kr.“ til: „7.536 kr.“, „7.548 kr.“ til:

„7.608 kr.“, „3.732 kr.“ til: „3.768 kr.“ og „3.780 kr.“ til: „3.804 kr.“.

6) I nr. 6 ændres „7.200 kr.“ til: „7.308 kr.“, „7.320 kr.“ til: „7.404 kr.“, „8.400 kr.“ til: „8.484 kr.“ og „8.520 kr.“ til: „8.592 kr.“.

Bemærkninger.

Til nr. 1-6.

Ændringsforslagene svarer til de ændringsforslag, som er stillet til det under I omhandlede lovforslag, hvorfor der henvises til de bemærkninger, der ledsager disse.

Ændringsforslag til

III. forslag til lov om ændring af lov om pension og hjælp til enker m. fl. (Forhøjelse af grundbeløb og pensionstillæg).

Af *socialministeren*, tiltrådt af *udvalget*:

Til titlen.

1) Undertitlen affattes således:

„(Forhøjelse af grundbeløb og pensions-tillæg samt fastsættelse af det årlige omberegningstidspunkt).“

Til § 1.

Af *socialministeren*, tiltrådt af et *flertal* (Eva Gredal (S), Inge Fischer Møller (S), Bertel Pedersen (S), Tastesen (S), Brixtofte (V), Peter Holst (V), Birgit Fjelde (CD), Inge Krogh (KrF) og Ebba Strange (SF)):

2) I nr. 1 ændres „9.768 kr.“ til: „9.804 kr.“.

Af *socialministeren*, tiltrådt af *udvalget*:

3) Efter nr. 2 indsættes som nr. 01:

„01. I § 9 indsættes efter *stk. 1* som nyt stykke:

„*Stk. 2*. Regulering af pensionen, herunder pensionstillæg, på grundlag af det foregående kalenderårs indtægt sker hver 1. oktober med virkning fra denne dato.“

Stk. 2-5 bliver herefter stk. 3-6. Endvidere ændres i stk. 3, der bliver stk. 4, „stk. 1 og 2“

til: „stk. 1 og 3“ samt i stk. 4, der bliver
stk. 5, „stk. 3“ til: „stk. 4“.

Af *socialministeren*, tiltrådt af *flertallet under*
nr. 2:

Til § 2.

4) I nr. 1 ændres „9.768“ til: „9.804 kr.“
og „9.840 kr.“ til: „9.876 kr.“.

Bemærkninger.

Til nr. 1-4.

Ændringsforslagene svarer til de ændrings-
forslag, som er stillet til de under I og II
omhandlede lovforslag, hvorfor der henvises
til bemærkningerne ovenfor.

Eva Gredal (S). **Inge Fischer Møller (S).** **Bertel Pedersen (S).** **Tastesen (S).**

Brixtofte (V). **Peter Holst (V).** **Grethe Philip (RV),** **Gudme (RV).**
næstformand.

Karen Thurøe Hansen (KF). **Simonsen (KF),** **Birgit Fjelde (CD).** **Inge Krogh (KrF)**
formand.

Bay (FP). **Erlendsson (FP).** **Ib Christensen (DR).** **Ebba Strange (SF).**

Ved betænkningens afgivelse var Albertsen fraværende på grund af orlov.